

Procesul de calomnie intentat de Dan Voiculescu lui Sorin Roșca Stănescu

Urmând o practică mai veche, Dan Voiculescu l-a dat în judecată pe Sorin Roșca Stănescu sub acuzația de a-l fi calomniat în cotidianul Ziua. Vizate erau două editoriale în care ziaristul se referea la legăturile fostului director al firmei CRESCENT cu Securitatea și la însușirea de către acesta a „banilor negri” ai Securității, bani care ar fi trebuit să intre în bugetul public.

Instanța de fond l-a achitat pe Sorin Roșca Stănescu, iar apoi Tribunalul București a confirmat decizia, respingând printr-o hotărâre definitivă recursul lui Dan Voiculescu (cu pronunțarea la data de 30 iunie 2006). Având în vedere importanța acestor decizii pentru posibilitatea dezbaterii libere a relației unor persoane, care au astăzi poziții economice și politice importante, cu fosta Securitate și, în particular, interesul acordat acestei teme în ultimele luni, NRDO prezintă pe larg „confruntarea” dintre cele două părți.

JUDECĂTORIA SECTORULUI 2 BUCUREȘTI

SENTINȚA PENALĂ 458

ȘEDINȚA PUBLICĂ DE LA 27 februarie 2006

INSTANȚA CONSTITUITĂ DIN

PREȘEDINTE: NESTOR RAUL ALEXANDRU

GREFIER: TROI MARIUS CĂTĂLIN

S-a luat în examinare cauza penală de față privind pe inculpatul Sorin Roșca Stănescu trimis în judecată sub aspectul infracțiunilor de calomnie prevăzute de art. 206 C. pen. cu aplicarea art. 33 lit. a) C. pen., la plângerea prealabilă a părții vătămate – Dan Voiculescu.

Dezbaterea au avut loc la termenul din data de 22 februarie 2006, arătările și susținerile părților fiind consemnate în încheierea de ședință de la acel termen de judecată, parte integrantă a prezentei sentințe, dată la care instanța, având nevoie de timp pentru a delibera și pentru a da părților posibilitatea de a depune la dosar concluzii scrise, conform art. 342 C. pen., a amânat pronunțarea până astăzi când a hotărât următoarele.

INSTANȚA

Deliberând asupra cauzei penale de față constată următoarele:

Prin plângerea prealabilă înregistrată pe rolul Judecătoriei Sectorului 2 București la data de 28 februarie 2005 sub nr. 2662/2005, inculpatul Sorin Roșca Stănescu a fost trimis în judecată sub aspectul săvârșirii infracțiunii de calomnie prevăzute de art. 206 C. pen. în condițiile art. 33, cu aplicarea art. 34 C. pen. față de partea vătămată – Dan Voiculescu.

S-a reținut în fapt, în sarcina inculpatului, prin actul de sesizare a instanței că, deși partea vătămată a convocat pe data de 13 ianuarie 2005 o conferință de presă în care a prezentat noi documente prin care se dovedea lipsa apartenenței la Securitate, sfidând deci apelul părții vătămate la încetarea defăimării sale, a publicat la data de

14 februarie 2005 în cotidianul ZIUA editorialul intitulat „Dan Voiculescu, pirat în conturile României”. În cadrul acestui editorial, se mai arată în plângerea penală, sunt proferate următoarele calomnii: „informațiile pe care le publicăm în pagina de dezvăluiri a ziarului sunt cu adevărat incendiare. Și devastatoare. Atât pentru Dan Voiculescu, cât și pentru cei care în continuare stau cu el într-o alianță. Există probe cât casa [...] care ne explică cum a făcut Dan Voiculescu banii. Și asta chiar în zilele tulburi din decembrie 1989 și ianuarie 1990. Actualul conducător al PUR [...] a manevrat uriașe fonduri ale Securității prin intermediul faimoasei firme numite CRESCENT, prin care instituția de tristă amintire efectua un comerț paralel, atrăgând sume imense în valută, necesare diferitelor operații desfășurate pe glob. Cei care conduceau asemenea operații erau fără excepție ofițeri acoperiți. [...] Ei bine, Dan Voiculescu a fost unul dintre aceștia. Probabil cel mai important. Toate încasările care aveau scadență în perioada loviturii de stat din decembrie 1989 și în perioada imediat următoare au fost deturnate. Ele nu au mai ajuns niciodată în Trezoreria României decât într-o altă formă. De bani negri, înregistrați ca avere personală a lui Dan Voiculescu. În timp ce unii de abia se apucau să fure învățând prăduiala din mers și asumându-și mari riscuri, Voiculescu înșfăcase deja o avere. Din averea publică. Și astfel omul a devenit un prosper investitor. Dar și numai o mică fantă de lumină pusă pe dosare este relevantă. Și devastatoare pentru Voiculescu. Acum, pentru a nu se ajunge iar la declasificare, a trădat PSD și s-a dus ață la guvernare”.

De asemenea, în numărul 3247 din data de 15 februarie 2005 al aceluiași cotidian, s-a mai reținut în actul de sesizare a instanței, inculpatul a reluat atacul calomnios prin editorialul intitulat: „O problemă crâncenă pentru putere: Dan Voiculescu”. Principalele afirmații defăimătoare din cuprinsul acestui nou articol sunt următoarele: „Dezvăluirile din ziarul ZIUA demonstrează de astă dată cu informații noi că Dan Voiculescu, desemnat de Ceaușescu și de conducerea Securității să facă operații acoperite sub pălăria societății *off-shore* CRESCENT, a reușit să deturneze sute de milioane de dolari. A pus, pur și simplu, mâna pe uriașele sume de bani care reprezentau plata unor exporturi privilegiate. Așa a ajuns Dan Voiculescu unul dintre cei mai bogați oameni ai României. Este absolut imoral ca la vârful puterii [...] să se afle un personaj care, cu doar două trei semnături, profitând de nebulia generală prin căderea lui Ceaușescu și de secretul garantat operațiunilor externe ale Securității, a reușit să sustragă circuitului public o sumă fabuloasă. Care aparține statului. Alți infractori proeminenți au nădușit mult, au făcut noapți albe, au răspuns la multe interogatorii și chiar au executat unii dintre ei puțină răcoare pentru sume mult mai mici de bani furați de la popor. Voiculescu se dă lebedă. Și ia decizii alături de ceilalți corifei ai Puterii, inclusiv în materie de combatere a corupției și stopare a fenomenului de jaf național”.

De asemenea, partea vătămată s-a constituit parte civilă, solicitând obligarea inculpatului la plata sumei de 1.000.000 RON, cu titlu de daune morale.

A mai arătat partea vătămată în conținutul plângerii sale că fiecare din conținutul acestor afirmații și imputări ar fi suficientă, dacă ar fi adevărată, să o expună disprețului public, unor sancțiuni administrative sau penale, confiscării unor bunuri, morții politice. Aceste afirmații nu au niciun fundament real, iar făptuitorul cunoaște

că sunt scorneli, săvârșind calomnia cu intenție directă, fiind dornic și interesat să distrugă imaginea părții vătămate.

Ca referire la „dezvăluirile” și „documentele” la care se referă făptuitorul în ambele articole, se mai reține în plângerea părții vătămate că acestea formează obiectul unor grupaje de texte, cu autori diferiți, publicate în aceleași ediții ale ziarului. Și aceste grupaje de texte întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de calomnie, însă identitatea făptuitorilor este numai parțial cunoscută, astfel încât cele două grupări de texte calomnioase formează obiectul unei plângeri penale aparte, adresate organelor de urmărire penală.

În drept, partea vătămată și-a întemeiat plângerea pe dispozițiile art. 206 C. pen. raportat la art. 33 lit. a) C. pen.

În dovedirea plângerii au fost depuse la dosar mai multe înscrisuri: nr. 3246 din 14 februarie 2005 al cotidianului ZIUA, nr. 3247 din 15 februarie 2005 al cotidianului ZIUA.

De asemenea au mai fost depuse la dosar: notă privind rezultatele deplasării efectuate de dl. avocat Ion Nestor în Cipru, Grecia și Austria la data de 12 mai 1990, raport efectuat în urma întâlnirii cu dl. Bouad M. Sambar la data de 12 mai 1990, carnet de muncă al părții vătămate, raport privind unele aspecte rezultate din verificarea ICE Dunărea, notă cu privire la unele aspecte rezultate la ICE Carpați, ICE Mineralimportexport și ICE Metalimportexport, scrisoare deschisă adresată Parlamentului României de către dl. Liviu Turcu, adresa Serviciului de Informații Externe a României nr. 120 din 17 septembrie 2004, adresa Administrației Președinția României, departamentul Securității Naționale, Secretariatul Consiliului Suprem de Apărare a Țării din data de 16 ianuarie 2003, articolul ICE Dunărea-Crescent, apărut în cotidianul ZIUA la data de 8 septembrie 2004, articolul „Moștenitorii lui Ceaușescu”, apărut în ZIUA din data de 14 iunie 2004, notă privind firma „Crescent Commercial & Maritime LTD, articolul „Statul român va recupera Avera Diavolului”, apărut în ZIUA din 14 iunie 2000, articolul „Raportul Isărescu în cazul Dan Voiculescu – Crescent”, apărut în ZIUA din data de 13 iunie 2000, articolul „Rețineți-l pe Voiculescu” apărut în ZIUA din 12 iunie 2000, articolul „Directorul Crescent: proprietarul firmei este Nicolae Ceaușescu”, apărut în ZIUA din data de 9 iunie 2000, articolul „Dan Voiculescu a înființat Fundația Crescent în 1990 cu uriașa sumă de 1.025.000 USD, în ZIUA din 7 iunie 2000, articolul „Armagedon VI - Media”, editorialul semnat de Cornel Nistorescu din cotidianul EVENIMENTUL ZILEI intitulat „Budușan-țapul ispășitor”, un alt editorial al aceluiași autor intitulat „Hoții vechi și noi”, editorialul intitulat „Țuguiții” (EVENIMENTUL ZILEI din data de 7 iulie 2001).

La dosar au mai fost depuse originalul publicației ZIUA, serie nouă nr. 3246 din 14 februarie 2005 și nr. 3247 din 15 februarie 2005, cartea „Adevărul despre firma Crescent”, adresa președintelui BRCE către fosta ICE Dunărea nr. S/5/6 martie 1990, raportul privind încetarea activității ICE Dunărea nr. 41179 din 17 august 1990, întreprinderile de comerț exterior de profil la care se cesionează contractele sau alte înțelegeri încheiate de ICE Dunărea, inclusiv litigiile aferente, fotocopia știrilor publicate în presă în ziua de 15 februarie 2005, originalul publicației ZIUA nr. 3260 din 2 martie 2005, transcrierea unui fragment din emisiunea „Dan Diaconescu în Direct” difuzată la data de 9 august 2005, sentința din data de 20 februarie 1991

pronunțată de Tribunalul Înaltei Instanțe din Paris, Camera I Secțiunea I privind *Societatea Crescent Commercial & Maritime Ltd vs. publicația „L'événement du Jeudi”*, sentința penală nr. 531 din 8 aprilie 1997 pronunțată de Judecătoria Sectorului 1 București în dosarul nr. 13761/1992, sentința civilă nr. 541 din 12 iulie 2001 pronunțată de Tribunalul București, Secția a V-a în dosarul nr. 5038/2000.

De asemenea, în apărare inculpatul a depus la dosar Sentința Civilă nr. 1018 din 18 octombrie 2003 pronunțată de Tribunalul Timiș – Secția Civilă în dosarul nr. 7499/C/2003 și Decizia Civilă nr. 1594 din data de 28 iunie 2004 pronunțată de Curtea de Apel Timișoara Secția Civilă în dosarul nr. 1291/C/2004, sentința civilă nr. 1058 pronunțată la data de 2 aprilie 1990 de către Judecătoria Sectorului 1 București, adresa Secretariatului General al Guvernului – Comisia Guvernamentală pentru identificare și recuperarea fondurilor deturnate din patrimoniul statului nr. 2008 din 6 iunie 1999 către dl. Virgil Măgureanu, directorul SRI, precum și mai multe articole apărute în presa scrisă sau electronică.

Tot în fața instanței de judecată a fost audiat inculpatul, precum și martorul Cutaș George Sabin, declarațiile acestora fiind consemnate și atașate la dosar.

În baza probelor administrate în cursul cercetării judecătorești, instanța va reține următoarea situație de fapt:

În contextul unui subiect de larg interes apărut în societatea românească actuală, legat de fondurile unor foste întreprinderi de comerț exterior și de averea conducătorilor României dinainte de 1989, în presa scrisă și în celelalte mijloace de comunicare a informației au apărut mai multe articole semnate de mai mulți oameni de presă prin care erau aduse la cunoștința publicului anumite informații culese de ziaristii de investigație, informații prin care se dorea conferirea unui răspuns cu privire la soarta unor resurse bănești rezultate din averea fostului dictator, precum și din activitatea fostelor întreprinderi de comerț exterior.

În aceste împrejurări în nr. 3246 din 14 februarie 2005 și 3247 din 15 februarie 2005 ale cotidianului ZIUA, serie nouă, au apărut mai multe articole pe care partea vătămată de-a considerat calomnioase. În cadrul editorialelor din numerele menționate se arată că: „informațiile pe care le publicăm în pagina de dezvăluiri a ziarului sunt cu adevărat incendiare. Și devastatoare. Atât pentru Dan Voiculescu cât și pentru cei care în continuare stau cu el într-o alianță. Există probe cât casa [...] care ne explică cum a făcut Dan Voiculescu banii. Și asta chiar în zilele tulburi din decembrie 1989 și ianuarie 1990. Actualul conducător al PUR [...] a manevrat uriașe fonduri ale Securității prin intermediul faimoasei firme numite CRESCENT, prin care instituția de tristă amintire efectua un comerț paralel, atrăgând sume imense în valută, necesare diferitelor operații desfășurate pe glob. Cei care conduceau asemenea operații erau fără excepție ofițeri acoperiți. [...] Ei bine, Dan Voiculescu a fost unul dintre aceștia. Probabil cel mai important. Toate încasările care aveau scadență în perioada loviturii de stat din decembrie 1989 și în perioada imediat următoare au fost deturnate. Ele nu au mai ajuns niciodată în Trezoreria României decât într-o altă formă. De bani negri, înregistrați ca avere personală a lui Dan Voiculescu. În timp ce unii de abia se apucau să fure învățând prăduiala din mers și asumându-și mari riscuri, Voiculescu înșfăcase deja o avere. Din averea publică. Și

astfel omul a devenit un prosper investitor. Dar și numai o mică fantă de lumină pusă pe dosare este relevantă. Și devastatoare pentru Voiculescu. Acum, pentru a nu se ajunge iar la declasificare, a trădat PSD și s-a dus ață la guvernare”.

Analizând întregul material probator administrat la dosar, instanța va reține că în speță nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de calomnie prevăzute de art. 206 C. pen. nici sub aspectul laturii obiective, dar nici al celei subiective.

Astfel, sub aspectul laturii obiective, infracțiunea de calomnie se realizează printr-o acțiune de afirmare sau de imputare în public a unei fapte determinate privitoare la o persoană care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară ori disprețului public.

Prin urmare, acțiunea de afirmare presupune o acțiune de a relata, de a povesti sau a comunica ceva, iar a imputa presupune a reproșa ceva, a formula o învinuire, a pune ceva în sarcina unei persoane. Aceste două acțiuni sunt prevăzute de lege alternativ, astfel încât elementul material al infracțiunii se realizează prin săvârșirea oricăreia dintre ele.

Din conținutul plângerii prealabile, dar și al întregului material probator administrat la dosar, rezultă că afirmațiile la care se referă inculpatul prin cele două editoriale menționate în plângere, formează obiectul unor grupaje de texte cu autori diferiți, publicate în aceleași ediții ale ziarului. De asemenea, modul în care în cele două editoriale sunt făcute afirmațiile exclude posibilitatea de a reține latura obiectivă a infracțiunii de calomnie. Astfel, inculpatul a scris: „informațiile *pe care le publicăm* în pagina de dezvoltări a ziarului sunt cu adevărat incendiare”, „dezvăluirile din ziarul ZIUA demonstrează de astă dată cu informații noi”.

Aceeași concluzie rezultă cu certitudine și din declarația dată de inculpat în fața instanței, potrivit cu editorialele publicate de el reprezintă comentarii făcute pe baza informațiilor publicate în paginile ziarului de către ziaristii specializați în astfel de investigații. De asemenea, a mai arătat inculpatul în declarația sa că înainte de a publica cele două editoriale a făcut personal verificări la conducătorii ziaristilor de investigație cu scopul de a se asigura că toate informațiile publicate sunt culese din surse demne de încredere și nu din zvonuri lipsite de acoperire. A mai arătat că anterior publicării editorialelor nu a contactat partea vătămată, deoarece a publicat opinii și nu afirmații, însă nu are cunoștință de faptul că jurnaliștii care au publicat informațiile au încercat sistematic să contacteze partea vătămată, însă aceasta a fost imposibil de găsit.

În consecință, cele publicate în editorialele menționate în actul de sesizare nu reprezintă afirmații în sensul art. 206 C. pen., ci opinii și comentarii făcute pe baza unor informații publicate în paginile ziarului, mai mult o promovare cu caracter publicitar, o obligație de natură comercială și profesională a oricărui director din presa scrisă. Astfel, inculpatul nu face o afirmație cu caracter denigrator la adresa părții vătămate, ci comentează și face trimiteri la textele publicate în paginile ziarului, folosind sintagme și aprecieri din conținutul unor texte publicate.

Prin urmare, cele arătate în conținutul celor două editoriale nu reprezintă afirmații proprii făcute de inculpat în nume propriu și nici imputări la adresa părții vătămate,

astfel încât instanța reține că în speță nu este întrunit elementul material al laturii obiective specific infracțiunii de calomnie prevăzut de art. 206 C. pen.

Sub aspectul laturii subiective, pentru existența infracțiunii de calomnie prevăzută de art. 206 C. pen. este necesar ca acțiunea făptuitorului să fie săvârșită cu intenție. Potrivit art. 19 alin. (1) pct. 1 lit. c) C. pen. „fapta este săvârșită cu intenție când infractorul prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârșirea acelei fapte sau prevede rezultatul faptei sale, dar nu-l acceptă, socotind fără temei că el nu se va produce”.

Din probatoriul administrat la dosar instanța a reținut lipsa elementului material al laturii obiective ca urmare a faptului că editorialele nu conțin afirmații proprii, ci doar comentarii făcute pe baza afirmațiilor altora, publicate în articolele apărute în paginile ziarului. În condițiile în care nu se poate reține o afirmație sau o imputare în condițiile art. 206 C. pen., în mod inevitabil nu poate fi reținută nici latura subiectivă (intenția directă sau indirectă).

De asemenea, conform celor arătate în considerentele ce preced, instanța reține că anterior publicării celor două editoriale, inculpatul a făcut demersurile impuse de normele deontologice ale profesiei, în sensul verificării informațiilor pe baza cărora au fost publicate comentariile. Astfel, inculpatul a arătat că i-a contactat personal pe conducătorii jurnaliștilor de investigație, pentru a testa veridicitatea informațiilor publicate în ziar și comentate în editoriale semnate de el. De asemenea, a mai arătat că nu a verificat și nici nu avea dreptul de a verifica personal sursele contactate de ziaristi de investigație care au cules informațiile considerate calomnioase de partea vătămată, însă ca urmare a unei perioade scurte în care o parte a dosarului privind ICE Dunărea a fost declassificat, a avut acces și a consultat un raport întocmit de experți ai CSAT întocmit pe baza acelei părți a dosarului menționat. A mai susținut că acea parte declassificată analiza mai multe cauze ale pierderii unor sume de bani de către Statul Român în contextul evenimentelor din decembrie 1989, făcându-se referire expresă la firma CRESCENT și la persoana părții vătămate.

Prin două rezoluții ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, respectiv rezoluțiile 1003/1993 și 1215/1993, Adunarea Parlamentară a recomandat Comitetului Miniștrilor să invite guvernele statelor membre ca prin legi să garanteze organizarea mijloacelor publice de informare, astfel încât să asigure neutralitatea informațiilor și pluralismul opiniilor, dar să și asigure respectarea de către jurnaliști a anumitor principii etice, astfel încât să nu fie denaturată informația adevărată și nici exploatarea într-un mod corespunzător¹, legitimitatea ziaristică investigative depinzând de adevărul și corectitudinea informației și a opiniilor exprimate.

În România, prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 25/1994 s-a făcut recomandarea tuturor ziariștilor și mijloacelor de comunicare în masă să țină seama și să aplice principiile deontologice cuprinse în rezoluțiile menționate, avându-se în vedere deosebita responsabilitate socială ce le revine în evoluția societății și dezvoltarea vieții democratice, în afirmarea valorilor morale și a drepturilor omului.

---

¹ În text apare probabil din greșeală termenul „corespunzător”, căci sensul paragrafului implică termenul „necorespunzător” (nota *NRDO*).

Din analiza întregului material probator expus la dosar instanța reține că în mod clar inculpatul a respectat aceste obligații etice, cooperând cu ziaristii de investigație și consultând un amplu material bibliografic, anterior publicării celor două editoriale pentru care partea vătămată a formulat plângere.

Pentru a se pronunța în cauză sub aspectul laturii subiective, instanța va trebui să țină seamă și de un alt element deosebit de important: rolul esențial jucat de presă într-o societate democratică. Astfel cum a stabilit Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cazul *Dalban c. României*, dacă presa nu trebuie să depășească anumite limite, îndeosebi în ceea ce privește reputația și drepturile celorlalți, precum și necesitatea de a împiedica divulgarea unor informații confidențiale, sarcina sa este totuși de a comunica, cu respectarea datoriilor și responsabilităților proprii, a informațiilor și ideilor la orice problemă de interes general: „Mai mult, Curtea este conștientă de faptul că libertatea în domeniul presei include, de asemenea, și recurgerea la o anumită doză de exagerare, chiar de provocare”.

În cauze asemănătoare celei de față, marja de apreciere a autorităților naționale se circumscrie interesului unei societăți democratice de a permite presei să își joace rolul indispensabil de „câine de pază” și să își exercite aptitudinea de a da informații cu privire la problemele de interes general (*Hotărârea în cauza Tromso și Stensaas c. Norvegiei*).

Potrivit Hotărârii *Lingens c. Austria*, este „inadmisibil ca un ziarist să nu poată formula judecăți critice de valoare decât sub condiția demonstrării veridicității”.

Conform unei jurisprudențe bine stabilite a CEDO, instanța reține că presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; dacă ea nu trebuie să treacă anumite limite care țin de protecția reputației și a drepturilor celorlalți, îi incumbă obligația de a comunica, cu respectarea drepturilor și îndatoririlor celorlalți, informații și idei cu privire la toate problemele de interes general; or, averea fostului conducător al României și modul în care au fost folosite resursele financiare în cadrul unei activități de comerț exterior, activitate considerată secret de stat anterior anului 1989, reprezintă fără tăgadă probleme de interes general.

De asemenea, în speță instanța nu poate reține că s-ar fi făcut dovada că faptele descrise în articole și comentate în editoriale erau în totalitate false și serveau unei campanii de defăimare a părții vătămate.

Editorialele și informațiile publicate în paginile ziarului nu se referă la aspecte ale vieții particulare ale părții vătămate, ci la comportamentul și atitudinea sa, din punct de vedere al poziției publice pe care o ocupă în societate, or, după cum s-a stabilit în jurisprudența CEDO, persoanele care ocupă o anumită poziție înaltă în societate sunt supuse unor critici din partea presei, în virtutea poziției ocupate, lucru inerent într-o societate democratică.

În consecință, față de considerentele ce preced, în baza art. 11 pct. 2 lit. a) C. proc. pen. raportat la art. 10 lit. d) C. proc. pen. urmează a achita pe inculpatul Sorin Roșca Stănescu sub aspectul infracțiunilor de calomnie prevăzute de art. 206 C. pen. cu aplicarea art. 33 lit. a) C. pen. față de partea vătămată Dan Voiculescu.

Sub aspectul laturii civile, deși partea vătămată s-a constituit parte civilă, solicitând obligarea inculpatului la repararea unui prejudiciu moral, instanța reține că în speță nu s-a făcut dovada existenței sau întinderii vreunui prejudiciu cauzat prin

fapta inculpatului. Depoziția martorului Cutaș George Sabin nu poate fi edificatoare în acest sens. „Tendința generală de dezavuare a personalității vătămate” la care a făcut referire martorul în declarația sa nu poate fi reținută ca efect direct al editorialelor publicate de inculpat, cât timp din materialul probator s-a reținut că editorialele erau redactate pe baza informațiilor apărute în paginile ziarului, iar din înscrisurile depuse în copie la dosar rezultă că multe alte publicații au redat în perioade relativ apropiate de timp informații similare. Prin urmare, editorialele publicate de inculpat nu pot fi considerate cauza unică a prejudiciului moral reclamat de partea vătămată.

Deoarece nu poate fi reținută legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu, instanța respinge acțiunea civilă ca neîntemeiată.

Conform dispozițiilor art. 193 alin. (5) C. proc. pen. urmează a obliga partea vătămată la plata către inculpat a sumei de 650 USD, echivalent în lei la data plății, reprezentând cheltuieli de judecată provocate de prezentul proces.

Văzând și dispozițiile art. 192 alin. (1) pct. 1 lit. a) C. proc. pen. va obliga partea vătămată la plata sumei de 70 RON, cu titlu de cheltuieli judiciare avansate de stat.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE**

În baza art. 11 pct. 2 lit. a) C. proc. pen. raportat la art. 10 lit. d) C. proc. pen. achită pe inculpatul ROȘCA STĂNESCU SORIN, domiciliat în București, *sub aspectul infracțiunilor de calomnie prevăzute de art. 206 Cod penal cu aplicarea dispozițiilor art. 33 lit. a) C. pen.* față de partea vătămată DAN VOICULESCU, domiciliat în București.

Respinge acțiunea civilă exercitată de partea vătămată-parte civilă ca neîntemeiată.

În baza art. 193 alin. (5) C. proc. pen. obligă partea vătămată la plata către inculpat a sumei de 650 USD, echivalent în lei la data plății, reprezentând cheltuieli de judecată provocate de prezentul proces.

Conform art. 192 alin. (1) pct. 1 lit. a) C. proc. pen. obligă partea vătămată la plata sumei de 70 RON, cu titlu de cheltuieli judiciare avansate de stat.

Cu recurs în termen de 10 zile.

Pronunțată în ședință publică, astăzi 27 februarie 2006.

*

DOSAR NR. 2662/2005
JUDECĂTORIA SECTORULUI 2 BUCUREȘTI
Termen de amânare a pronunțării: 27 februarie 2006

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnatul SORIN ROȘCA STĂNESCU cu domiciliul ales pentru comunicarea actelor de procedura la sediul Cabinetului de Avocatura „George Papu” din București, în calitate de inculpat și SC Ziua SRL cu sediul în București în calitate de parte responsabilă civilmente, prin avocat Papu George, depunem, în baza art. 342 C. proc. pen., prezentele

CONCLUZII SCRISE

prin care solicitam achitarea inculpatului Sorin Roșca Stănescu sub aspectul săvârșirii infracțiunii de calomnie (art. 206 C. pen.), în temeiul dispozițiilor art. 345 raportat la art. 11 pct. 2 lit. a) coroborat cu art. 10 lit. d) C. proc. pen. și respingerea cererii privitoare la despăgubirile civile ca neîntemeiată, cu acordarea cheltuielilor de judecată pentru inculpat și partea responsabilă civilmente (în quantum de 650 USD în lei la cursul zilei facturării), pentru următoarele

CONSIDERENTE

I. Fapta săvârșită de către subsemnatul nu întrunește elementele infracțiunii de calomnie;

II. Cererea privitoare la despăgubiri pentru daune morale este neîntemeiată.

I. Fapta săvârșită de către subsemnatul nu întrunește elementele infracțiunii de calomnie, respectiv

a) nu este realizat în prezenta cauză elementul material al infracțiunii;
b) nu există forma de vinovăție cerută pentru existența infracțiunii;
c) publicarea editorialelor s-a făcut în exercitarea unui drept recunoscut la nivel constituțional și internațional și ca atare sancțiunea solicitată nu este necesară într-o societate democratică pentru protecția drepturilor altei persoane.

Potrivit art. 206 C. pen., calomnia constă în „afirmarea sau imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară, ori disprețului public”.

Observând faptul că infracțiunea de calomnie este una de pericol, sunt importante în cercetarea din prezenta cauză elementul material și latura subiectivă, având în

vedere faptul că rezultatul faptei decurge din materialitatea ei, iar legătura de cauzalitate rezultă *ex re*.

a) Elementul material al infracțiunii de calomnie nu este realizat în prezenta cauză

Cu privire la elementul material al infracțiunii de calomnie trebuie precizat faptul că el constă în afirmarea sau imputarea în public a unei fapte determinate privitoare la o persoană.

S-a arătat, deci, că „în esență, *fapta determinată înseamnă o faptă precisă al cărei adevăr sau falsitate pot fi ușor verificate*. O simplă afirmare sau imputare neînsoțită de *indicarea unei fapte precise*, nu constituie calomnie” (decizia nr. 2802 din 31 mai 2002 a Curții Supreme de Justiție, secția penală).

Astfel, în practica judecătorească s-a subliniat că nu se realizează elementul material al infracțiunii de calomnie în situația în care se afirmă despre o persoană că este escroc, hoț, că vrea să dosească mărfuri (*Octavian Loghin, Tudorel Toader, Drept penal român. Partea specială*, Casa de Editură și Presă „Șansa”, București, 1994, p. 207).

De exemplu, Instanța Supremă a considerat că „prin faptă determinată se înțelege o faptă precis individualizată, în așa fel încât să rezulte clar conținutul afirmației sau imputării în particularitățile acesteia. Nu îndeplinesc condiția cerută de lege faptele cu caracter general, neparticularizate prin *elemente concrete*, cum sunt cele privitoare la persoană, la mod, la timp, la loc” (Trib. Suprem, secția penală, decizia nr. 1827 din 10 octombrie 1980, în *Revista română de drept* nr. 9/1981, p. 68).

Se impune cu claritate faptul că opiniile subsemnatului exprimate în cele două editoriale sub forma unor comentarii la articolele de investigații publicate de redactorii ziarului Ziua nu sunt afirmări ale unor fapte determinate săvârșite de către Dan Voiculescu.

Nu se regăsesc fapte determinate în comentariile pe care le-am făcut, subsemnatului imputându-mi-se afirmații ca „Informațiile pe care le publicăm în pagina de dezvăluiri a ziarului Ziua sunt cu adevărat incendiare. Și devastatoare”, „În timp ce unii abia se apucau să fure, învățând prăduiala din mers și asumându-și mari riscuri, Voiculescu înșfăcase deja o avere. Din averea publică”, „Dar și numai o mică fantă de lumină pusă pe dosare este relevantă. Și devastatoare pentru Voiculescu”, „a pus, pur și simplu, mâna pe uriașele sume de bani” etc. Aceste comentarii făcute pe baza articolelor publicate de redactorii de investigații nu fac o determinare clară a faptelor imputate.

Așa cum a subliniat Instanța Supremă, *nu constituie calomnie afirmarea sau imputarea neînsoțită de indicarea unei fapte precise, ceea ce este și cazul nostru, pentru că subsemnatul nici nu doream să fac precizări exacte, ci doar comentam o chestiune de interes public, în care nu expun fapte precise, ci prezint o părere asupra unor chestiuni generale*.

Prin urmare, în editorialele mele nu se regăsesc fapte precise care să poată fi verificate cu ușurință sub aspectul veridicității sau falsității, ci comentarii ale unor situații complexe. În aceste condiții, rugăm onorata instanță să observe că nu este îndeplinit elementul material al infracțiunii de calomnie.

Potrivit art. 317 C. proc. pen.: „Judecata se mărginește la fapta și la persoana arătată în actul de sesizare a instanței”. Partea vătămată *nu a făcut plângere decât pentru infracțiunea de calomnie, nu și pentru infracțiunea de insultă*. Față de faptul că partea vătămată, având în plângerea prealabilă dreptul exclusiv de a prefigura cadrul procesual în virtutea principiului disponibilității aplicabil procedurii plângerii prealabile, nu a înțeles să ceară sancționarea pentru insultă, toate aprecierile care ar întruni elementele constitutive ale infracțiunii de insultă nu pot fi sancționate de instanță.

Așa cum partea vătămată are dreptul de a dispune de acțiunea penală din procesul penal, numai aceasta poate hotărî pentru ce infracțiune înțelege să se plângă.

b) Nu există forma de vinovăție cerută pentru existența infracțiunii de calomnie

În raport cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia libertății de exprimare, într-o decizie recentă a Instanței (noastre) Supreme, secția penală, s-a reținut cu valoare de principiu că existența infracțiunii de calomnie „este condiționată, pe de o parte, de caracterul determinat și neadevărat al faptei ce se impută ori afirmă, iar pe de altă parte de o anumită particularitate a atitudinii subiective a făptuitorului, caracterizată prin rea-credință. Cu alte cuvinte, de esența acestei infracțiuni este ca făptuitorul să acționeze animat de intenția de a discredita, de a compromite pe cel vizat prin afirmațiile ori imputările sale publice [...]”, fiind conștient că fapta imputată este neadevărată (decizia penală nr. 2808 din 31 mai 2002, în *Pandectele Române* nr. 3/2004, II, p. 54).

În alte rânduri s-a precizat că „reținerea infracțiunii de calomnie este condiționată, între altele, de stabilirea *intenției făptuitorului de a afirma ori imputa fapte despre care știe că sunt neadevărate*, precum și de *caracterul determinat al faptei afirmate ori imputate*” (decizia nr. 1168 din 21 martie 2000 a Curții Supreme de Justiție, secția penală) sau că „pentru existența infracțiunii de calomnie se cere, între altele, ca fapta afirmată sau imputată să fie determinată în materialitatea ei, iar făptuitorul să fie conștient că afirmația sau imputarea nu este adevărată” (decizia nr. 2344 din 25 mai 2000 a Curții Supreme de Justiție, secția penală).

În concluzie, „cu alte cuvinte, de esența acestei infracțiuni este ca făptuitorul să acționeze animat de intenția de a discredita, de a compromite pe cel vizat prin afirmațiile ori imputările sale publice, iar fapta trebuie să fie determinată, adică arătată în mod distinct și individualizată ca realitate concretă” (decizia nr. 2802 din 31 mai 2002 a Curții Supreme de Justiție, secția penală).

Că în cauza de față nu a existat intenția de a discredita, precum și faptul că lipsește conștientizarea că ceea ce se spune este neadevărat, rezultă din mai multe aspecte:

În principal, am prezentat onoratei instanțe o serie de documente și rapoarte oficiale, care susțin cele pe care noi le-am comentat în editoriale; există presa din toată perioada de după revoluția din 1989 și până astăzi în care se arată aspecte asupra cărora subsemnatul m-am oprit cu comentariul, prin urmare nu se poate stabili, pentru că nu a existat, o intenție de a afirma fapte despre care știam că sunt false. De unde se putea naște conștientizarea caracterului fals al aspectelor pe care le-am comentat, dacă toată presa își pune întrebări pe aceste aspecte, acte oficiale

consfîntesc aceste aspecte, iar jurnaliștii m-au asigurat că există probe certe în susținerea punctului lor de vedere?

De unde să se stabilească intenția mea de a discredita prin imputarea unor fapte despre care știam că sunt false în condițiile în care instanțele române, respectiv Tribunalul Timiș și Curtea de Apel Timișoara prin decizii pe care le-am înaintat și în dosarul acesta la momentul probatoriilor, au dat dreptate redactorilor ziarului Ziuă în procesul civil cu societatea Crescent, a cărei reprezentanță română s-a aflat sub conducerea părții vătămate din acest dosar? De unde se stabilește intenția mea, când spre comentariul meu duc întrebările oricărui om rațional care observă milioanele de dolari pe care Dan Voiculescu le avea în 1990? În contextul în care această societate *off-shore* cipriotă a obținut sume colosale în urma exporturilor cu întreprinderile de comerț exterior, în special ICE Dunărea, sume pe care trebuia să le returneze acesteia, față de toate rapoartele, notele informative și concluziile unor investigații oficiale, comentate chiar în cartea „Averea președintelui – Conturile Ceaușescu”, cum puteam să ajung la o altă concluzie decât cea deja evocată de autorii articolelor pe care le comentam în cele două editoriale sau în materialele avute în vedere la realizarea acestui comentariu (depus la dosar și opisate)?

De asemenea, față de activitatea desfășurată de Dan Voiculescu în comerțul exterior, conform cărții de muncă atașate la dosar în copie, *Hotărârea nr. 19 din 14 ianuarie 1972 a Consiliului de Miniștri privind unele măsuri în legătură cu apărarea secretului de stat*, pe care am înaintat-o onoratei instanțe, arată existența unor raporturi speciale cu Departamentul Securității Statului, care rezultă explicit, dar păstrează și valențe implicite, față de angajamentul pe care un astfel de lucrător în comerțul exterior îl dădea față de activitatea sa.

Partea vătămată ar spune că această conștientizare decurge din conferința de presă pe care a făcut-o domnia sa, dar uită ca *în acea conferință nu s-a făcut referire la perioada 1982-1990*, de fapt perioada care ridică cele mai multe semne de întrebare cu privire la activitatea domnului Dan Voiculescu și că nimeni nu a exprimat un punct de vedere legitim asupra rapoartelor încheiate de avocații canadieni și asupra celorlalte documente.

Toate alegațiile din articolele pe care inculpatul le-a comentat în cele două editoriale, toate înscrisurile depuse în apărare, dar și aspecte care reies din declarația părții inculpatului, converg în sensul existenței de suficiente elemente care susțin temeinicia celor expuse în editoriale și evident buna credință a jurnalistului.

Deși în plângerea introdusă partea vătămată a arătat că urmăresc să îl discreditez, nu a produs nicio dovadă, nici că subsemnatul am făcut totul cu rea voință, nici că aș avea un motiv măcar ca să urmăresc a-l discredita. Dacă cererea mea de ziarist român de a se face lumină în zone păstrate încă într-o zonă inaccesibilă este interpretată ca act de discreditare, înseamnă că limitele interpretării făcute de către partea vătămată nu sunt temeinice.

În consecință, fac apel la rațiunea instanței în a observa că subsemnatul nu am urmărit să discreditez prin imputarea unor fapte despre care știam că sunt false și în consecință să dispună achitarea pentru lipsa vinovăției.

c) Sancționarea ziaristului nu este necesară într-o societate democratică, publicarea editorialelor realizându-se în exercitarea unui drept recunoscut la nivel constituțional și internațional

Pentru a determina dacă faptele subsemnatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de calomnie, *instanța trebuie să se raporteze, în temeiul art. 20 și art. 11 alin. (2) din Constituția României, la dispozițiile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale*, ratificată prin Legea nr. 30/1994 (denumită în continuare Convenția), precum și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (denumită în continuare CEDO).

Față de faptul că hotărârile CEDO au calitate de precedent judiciar, ca în sistemul de drept anglo-saxon, orice referire la jurisprudența CEDO reprezintă o detaliere a art. 10 al Convenției.

Această solicitare, de a se aplica considerentele acestor hotărâri, are în vedere caracterul supralegislativ al dispozițiilor Convenției și faptul că hotărârile CEDO reprezintă detalierea acestor dispoziții.

În referire la acest aspect, prevederile art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului, așa cum au fost interpretate de CEDO, arată care sunt *condițiile pe care o instanță trebuie să le constate îndeplinite cumulativ pentru a sancționa libertatea de exprimare* (anume faptul că măsura aplicată de instanță trebuie să fie prevăzută de lege, sancțiunea să fie prevăzută pentru protecția drepturilor altora și sancțiunea să fie o măsură necesară într-o societate democratică). Dacă ar avea în vedere această ultima condiție, instanța va observa că într-o societate democratică o astfel de măsură ar însemna o protecție excesivă a dreptului la proprie imagine și o lezare gravă a dreptului la libera exprimare, în condițiile în care ambele drepturi sunt la fel de importante și în aceeași măsură protejate.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții, libertatea de exprimare constituie o condiție fundamentală pentru existența unei societăți democratice. Sub rezerva aplicării art. 10 parag. 2 din Convenție, dreptul la libera exprimare se aplică nu numai în cazul informațiilor sau ideilor receptate favorabil sau cu indiferență, ci și în cazul acelor care *ofensează, șochează sau îngrijorează*. Acestea sunt cerințele pluralismului și ale toleranței în lipsa cărora nu poate exista o societate democratică (principiu enunțat în mod constant începând cu cauza *Handyside c. Marii Britanii*). În condițiile art. 10 parag. 2 din Convenție, libertatea de exprimare poate fi supusă unor limitări, dar aceste limitări trebuie interpretate în mod restrictiv, iar necesitatea aplicării unor restricții, printre care se numără și sancțiunile de ordin penal sau civil, trebuie stabilită în mod convingător (cauzele *Observer and The Guardian c. Marii Britanii; Thoma c. Luxemburg* etc.).

Pentru ca o restricție adusă libertății de exprimare să respecte cerințele art. 10 parag. 2 din Convenție, este necesar ca aceasta să corespundă unei *nevoi sociale imperioase, care trebuie stabilită în mod convingător*, iar restricția trebuie să fie proporțională cu scopul legitim urmărit (cauza *Sunday Times c. Marii Britanii*). Această cerință prezintă o importanță deosebită în cauzele care privesc libertatea presei, întrucât *presa joacă un rol esențial într-o societate democratică*, având misiunea de a răspândi informații cu privire la problemele de interes public, iar

publicul are dreptul de a recepta aceste informații (cauza *De Haes and Gijssels c. Belgiei*).

Pentru a stabili existența unei nevoi sociale imperioase în prezenta cauză, instanța trebuie să aibă în vedere distincția, stabilită în jurisprudența Curții, dintre fapte și judecăți de valoare.

1. Judecățile de valoare

Judecățile de valoare sunt opinii sau aprecieri personale ale indivizilor, deci implicit *concluzii proprii*, ele bucurându-se de protecția art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului, în măsura în care se bazează pe o argumentare logică a autorului lor, respectiv au la bază elemente obiective care să le justifice (cauza *Lingens c. Austria*). Caracterul de judecată de valoare este dat de faptul că aceste aprecieri reflectă opinia inculpatului asupra conduitei părții vătămate.

Atâta timp cât judecățile de valoare sunt fondate pe un minim de fapte, se poate reține că ele au fost formulate cu bună credință în exercițiul normal al libertății de exprimare. Totodată, ziaristul are dreptul să își formuleze concluzii proprii, așa cum este permis și în domeniul juridic unde diversitatea opiniilor reprezintă savoarea acestui domeniu. Mai mult, jurnalistul are dreptul să comenteze și nu doar să expună o informație în forma sa brută.

În acest context, intervenim cu arătarea faptului că editorialul este, potrivit Dicționarului Explicativ al Limbii Române, un „articol de ziar, de revistă etc. care exprimă părerea conducerii unei publicații față de o problemă actuală importantă”, prin urmare conținutul editorialului este format din judecăți de valoare, pentru că așa cum am arătat mai sus, caracterul de judecată de valoare este dat de faptul că aceste aprecieri sunt opinii ale inculpatului, iar editorialul conține opinii.

Este clar faptul că editorialul nu este un articol de investigații, că aici nu prezintă fapte, ci aici fac comentarii, comentarii pe care eu le făceam în calitate de ziarist atent la viața politică. În editorial nu se prezintă fapte, acest aspect fiind de competența redactorilor, ci își expun părerea cu privire la anumite aspecte importante lideri ai publicațiilor, iar ceea ce am făcut eu prin cele două editoriale, constă în aceea că *mi-am exprimat opinia cu privire la chestiuni legate de conturile lui Nicolae Ceaușescu și cu privire la implicarea lui Dan Voiculescu în diferite activități politice de maximă importanță*, aspecte care erau conturate de redactorii de la investigații ai ziarului Ziua, dar și de cele conturate de redactorii ai altor publicații.

În acest context, probarea adevărului opiniilor mele este un act la care CEDO nu îndreptățește: „În practica sa, Curtea distinge între indicarea faptelor și judecăți de valoare. În timp ce existența faptelor poate fi demonstrată, *adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi probat. Cerința probei adevărului unei judecăți de valoare este imposibil de îndeplinit și încalcă însăși libertatea de opinie, care este o parte fundamentală a art. 10*” (cauza *Dichand și alții c. Austria*). În opinia CEDO, o judecată de valoare, care constituie *o formă de apreciere personală asupra unui eveniment, unei situații sau unei persoane* nu poate constitui obiectul unei probațiuni a veracității sau falsității sale (cauza *Oberschlick c. Austria*).

În altă ordine de idei, „Curtea a apreciat existența veridicității ca fiind o probă nerezonabilă, dacă nu chiar imposibilă și a declarat că *presa nu ar fi în stare să publice aproape nimic dacă va fi obligată să publice numai fapte integral verificate*” (Monica Macovei, Libertatea de exprimare, Top Print & Paper, București, 1996, p. 14). Fiind judecăți de valoare, editorialele mele trebuie să fie doar întemeiate pe un minim de acte din care să rezulte, ceea ce în cauză față de multele documente depuse, articolele de presă și cărțile publicate pe această chestiune considerăm că am fost pe deplin îndreptățiți a face aceste comentarii.

2. Contextul în care au apărut editorialele este unul de care trebuie să se țină cont în stabilirea corectitudinii exercitării dreptului la libera exprimare

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că „termenul «necesar» trebuie înțeles ca o nevoie socială imperioasă, iar Curtea are libertatea de a aprecia dacă interpretarea necesității de către stat a fost conformă cu Convenția. Citând hotărârile Berthold și Handyside, Curtea a arătat că *trebuie analizat și contextul în care a fost comisă fapta condamnată de către stat*, proporționalitatea măsurii luate de către justiția națională, precum și dacă argumentele invocate de justiția austriacă sunt pertinente și suficiente. [...] Citând hotărârea *Handyside*, Curtea opinează că pluralismul cere ca, într-o societate democratică, libertatea de exprimare să fie una dintre valorile esențiale și, pe lângă informațiile neutre, inofensive, trebuie acceptate și cele care acuză, șochează sau neliniștesc” (cauza *Lingens c. Austria*).

La data la care au apărut aceste editoriale este de notorietate faptul că se punea problema alăturării Partidului Umanist din România, al cărui președinte este partea vătămată, la coaliția de guvenământ, ceea ce s-a și întâmplat ulterior. În acest context am simțit nevoia a face o atenționare asupra domnului Dan Voiculescu, pentru că eu îmi pusesem mari speranțe în alianța care a câștigat alegerile în 2004, că va avea putere să lămurească mai multe lacune ale istoriei noastre, printre care se număra și aspectul cu privire la conturile lui Nicolae Ceaușescu. Dat fiind faptul că se putea ca prin această mutare făcută de către PUR prin domnul Dan Voiculescu, să fie îngădit iarăși dreptul nostru de cetățeni ai unui stat de drept de a afla chestiuni de mare importanță pentru țară, am comentat chestiunile care ridicau multe semne de întrebare, pentru ca să încercăm să stăvilim încercarea de ascundere a adevărului în continuare. Prin urmare, editorialele publicate de mine erau pe chestiuni de mare actualitate în acele momente, pentru că vizau un președinte al unui partid care urma să se alieze la guvernare și exista teama ca programul alianței care câștigase alegerile să fie deturnat sau anumite aspecte pe care noi le așteptam să nu se dezvăluie la mai mult de 16 ani.

Iată deci, onorată instanță, că *aparitiia acestor editoriale era o datorie morală a mea în acele momente față de cititorii ziarului Ziua*, pentru că eu prin cercurile mediatice la care am acces aveam puterea să mai fac o ultimă strigare în numele poporului român, *strigare la care nu eram îndreptățit să renunț*. Am apreciat că o persoană controversată ca partea vătămată (mărturie parțială stau articolele depuse în acest dosar și multe altele existente în presă) nu ar trebui să aibă largi puteri de decizie în privința unei națiuni.

3. Limbajul folosit este unul adecvat contextului politic în care au apărut editorialele

În cauza *Thorgeirson c. Islanda*, CEDO preciza că „articolele s-au referit la o chestiune de interes public, fapt necontestat de părți. Este adevărat că ambele articole au fost formulate în termeni violenți. Cu toate acestea, având în vedere *scopul și impactul urmărit*, Curtea apreciază că limbajul folosit de reclamant nu poate fi considerat excesiv”.

De asemenea, în cazul nostru impactul urmărit de către subsemnatul a fost acela pe care îl poate produce o atenționare serioasă și făcută pe un ton care să nu lase trecute comentariile făcute.

Oare ce subiect poate concura în atenția pe care o captează ca subiectul cu privire la conturile în care erau ținuți banii țării sub regimul lui Nicolae Ceaușescu? Este un subiect aprins oricând, și cu cât trece timpul și nu aflăm într-o modalitate riguroasă totul despre acest aspect, mai tare ne ațintim asupra acestuia și mai tare luptăm să descoperim, deși poate mulți au crezut că timpul va alina și acest imbold al nostru.

În alt caz se sublinia că „este adevărat că reclamanții, *pe o bază de fapt insuficientă*, au folosit o *critică puternică și un limbaj polemic*, dar art. 10 protejează și informațiile sau ideile care rănesc, șochează sau neliniștesc” (cauza *Dichand și alții c. Austria*). Prin urmare, chiar dacă partea vătămată ar putea considera baza de fapt de care am dispus ca fiind una insuficientă, totuși critica puternică și limbajul polemic sunt protejate de art. 10 din Convenție.

Totuși, vă rugăm să observați, onorată instanță, că nu este insuficientă baza de fapt de care am dispus, nu sunt insuficiente documentele și rapoartele întocmite după 1990, cum nu sunt insuficiente discuțiile care au avut loc în presă pentru a naște întrebări, cum este legitim faptul că neștiind în totalitate adevărul despre acele conturi avem legitimitatea de a cere adevărul, pentru a afla.

4. Dan Voiculescu în calitatea sa de lider al unui partid politic s-a expus, în cunoștință de cauză, inevitabil unei cercetări amănunțite a activității

Dan Voiculescu este liderul unui partid politic care a dat un vicepremier și câțiva miniștri aflați în posturi cheie, prin aceasta participând la viața publică (politică, economică și socială) a acestei țări, fapt care dă dreptul cetățenilor să cunoască cine este acest personaj și nu îngrădește dreptul publicațiilor de a prezenta editoriale prin care să își exprime părerea despre domnia sa. În acest sens, „Curtea amintește că *limitele acceptabile ale criticii sunt mai largi pentru oamenii politici acționând ca figuri publice*, [...] întrucât aceștia sunt supuși inevitabil unei cercetări atente din partea ziariștilor și a publicului. *Oamenii politici trebuie să dea dovadă de un mare grad de toleranță*, în special atunci când ei înșiși fac declarații publice susceptibile de critică” (cauza *Jerusalem c. Austria*).

Astfel, „limitele criticii acceptabile sunt mai largi cu privire la oamenii politici [...] deoarece aceștia *se expun, în mod inevitabil și în cunoștință de cauză, unei*

cercetări amănunțite a fiecărui cuvânt sau faptă din partea ziariștilor și a publicului și trebuie să dea dovadă de un mare grad de toleranță” (*cauza Dichand și alții c. Austria*).

În cauza *Dichand și alții c. Austria* s-a subliniat că „cel vizat în articol era un *om politic, a cărui activitate de afaceri poate fi subiect al discuției publice*, chiar dacă, strict juridic, nu există nicio incompatibilitate potrivit legislației naționale”.

În considerarea acestei calități a părții vătămate mi-am exprimat opinia cu privire la activitățile domniei sale și în considerarea dreptului publicului de a primi astfel de comentarii de la cei care sunt conectați permanent la viața publică. Prin urmare, nu să-l discreditam pe domnul Dan Voiculescu era ceea ce urmăream noi, ci să ne exprimăm opinia cu privire la domnia sa, ca personalitate politică marcantă în coaliția de guvernământ.

5. Rolul esențial al presei într-o societate democratică obligă la comentarii cu privire la oamenii politici

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat în nenumărate rânduri că „presa joacă un rol esențial într-o societate democratică. Chiar dacă presa nu trebuie să depășească anumite limite [...] datorită ei este să transmită – într-un mod compatibil cu obligațiile și răspunderile ce îi revin – informații și idei în toate chestiunile de interes public. *Nu numai că presa are rolul de a transmite asemenea informații și idei, dar și publicul are dreptul să le primească.* Dacă ar fi altfel, presa nu ar fi capabilă să își joace rolul vital de „câine public de pază” (*cauza Dichand și alți c. Austria*).

Este deci cert faptul că rolul presei este unul vital pentru o societate democratică, iar sintagma „câine public de pază”, deși aptă de a provoca zămbete, este plină de înțelepciune și cuprinde în ea ceea ce nu s-ar fi putut spune prin sute de pagini. Dacă ne gândim la activitatea unui câine de pază vom observa trăsăturile pe care trebuie să le prezinte presa într-o societate democratică, respectiv incisivitate, atenție sporită, protecție a valorilor lăsate în pază etc. Dintre toate una în special trebuie avută în vedere în cazul nostru, respectiv trăsătura aceea ce se degajă din faptul că un câine de pază anunță întotdeauna înainte, latră și *când simte numai ceva dubios* atenționează orice *mișcare ce ar putea releva pericolul. Astfel, și presa trebuie să fie atentă, să atragă atenția asupra aspectelor dubioase*, să apere valorile democrației și să informeze publicul cu privire la orice activitate ce ar părea dubioasă.

De asemenea, trebuie observat că „libertatea jurnalistică acoperă posibilitatea recurgerii la un anumit grad de exagerare sau chiar de provocare” (*cauza Dichand și alții c. Austria; cauza Prager și Oberschlick c. Austria; cauza Dalban c. România* etc.), pentru că presa trebuie să fie incisivă, să exprime opinii și nu să caute să menajeze, să fie atentă, să fie discretă și supusă, pentru că altfel își neglijează rolul în societatea democratică.

CEDO a acordat jurnaliștilor dreptul de a recurge la o doză de exagerare și de provocare și de a utiliza expresii care ar putea să fie considerate drept polemice sau chiar lipsite de măsură pe plan personal (*Lopes Gomes da Silva c. Spaniei*, §34-35). Astfel, „cu privire la necesitatea ingerinței, Curtea a reafirmat că libertatea de

exprimare constituie unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului. Sub rezerva parag. 2 al art. 10, ea *acoperă nu numai informațiile și ideile care sunt primite favorabil sau cu indiferență ori sunt considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează ori deranjează*. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis fără de care nu există societate democratică. Curtea a continuat, afirmând că libertatea de exprimare este importantă pentru orice individ” (cauza *Castells c. Spania*).

Avem, deci, întărirea Curții să exprimăm liber opiniile, chiar dacă ele ofensează sau deranjează.

6. Comentariile făcute în editoriale au pornit de la articolele scrise de redactorii de la investigații ai ziarului Ziua, articole ale căror surse nu sunt publice

„Articolul 10 prevede, de asemenea, protecția surselor jurnalistice. Curtea a evidențiat că protecția surselor jurnalistice constituie una din condițiile de bază ale libertății presei. În speța *Goodwin c. Marii Britanii*, Curtea a afirmat că „lipsa unei astfel de protecții ar împiedica sursele să sprijine presa în activitatea ei de informare a publicului cu privire la chestiunile de interes public. Aceasta ar submina rolul vital de câine de pază al presei și ar afecta posibilitatea presei de a oferi informații corecte și demne de încredere” (*Monica Macovei*, Libertatea de exprimare, p. 14).

Aceeași situație se regăsește și în speța *Fressoz și Roire c. Franței*.

În această situație, față de dispozițiile arătate și în fața onoratei instanțe, subsemnatul nu fac interogatoriul redactorului și nu pot să-i verifice sursele, eu doar îmi exprim opinia de ziarist cu privire la aspectele relevate de redactori.

Față de cele învederate, solicităm achitarea inculpatului Sorin Roșca Stănescu sub aspectul săvârșirii infracțiunii de calomnie (art. 206 C. pen.), în temeiul dispozițiilor art. 345 raportat la art. 11 pct. 2 lit. a) coroborat cu art. 10 lit. d) C. proc. pen., observând că nu există elementul material și vinovăția prevăzute de lege pentru existența infracțiunii de calomnie și normele europene în această materie.

II. Cererea privitoare la despăgubiri pentru daune morale este neîntemeiată

Sub aspectul laturii civile, potrivit art. 998-999 C. civ. coroborat cu art. 346 C. proc. pen., inculpatul poate fi obligat la plata de despăgubiri civile, dacă sunt îndeplinite condițiile angajării răspunderii civile delictuale, respectiv fapta ilicită, prejudiciul, legătura de cauzalitate între acestea și vinovăție. În acest caz considerăm că nu sunt îndeplinite condițiile necesare pentru antrenarea răspunderii delictuale și ca atare, vă solicităm *respingerea acțiunii civile ca neîntemeiată*.

1. Fapta nu este ilicită întrucât există o cauză care înlătură caracterul ilicit al acesteia, și anume exercițiul normal al unui drept – dreptul subiectiv la libera exprimare (consacrat de art. 30 din Constituție, art. 19 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Politice și Civile și art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului). Fapta ar redeveni ilicită dacă dreptul respectiv s-ar fi exercitat abuziv, comițându-se un abuz de drept.

În literatura de specialitate (*Octavian Căpățână*, Premise juridice ale exercitării comerțului, în *Revista de Drept Comercial* nr. 1/1991, p. 12-13) s-a apreciat că un drept este exercitat abuziv doar când acesta este *exercitat cu rea-voință, urmărindu-se prejudicierea celorlalți*. De asemenea, nu trebuie uitat faptul ca art. 1 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și juridice consacră unul din principiile fundamentale ale dreptului civil român, și anume principiul îmbinării intereselor individuale cu cele generale, statuând că drepturile subiective trebuie exercitate potrivit cu scopul lor economic și social. Or, în speța noastră, interesul inculpatului a fost să exprime o opinie asupra unei situații ce intrase de mult în atenția opiniei publice, iar scopul economic și social pentru care dreptul la exprimare a fost recunoscut, este acela de a informa publicul larg asupra chestiunilor de ordin general.

Abuzul de drept se comite atunci când dreptul subiectiv este exercitat cu rea-credință și în desconsiderarea scopului economic și social pentru care a fost recunoscut (art. 1 și 3 din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și juridice), dar referirea la reaua-credință o vom face în cadrul vinovăției civile.

Este cert că nu este îndeplinită condiția existenței unei fapte ilicite în cazul nostru, întrucât editorialele inculpatului au fost făcute cu bună-credință, constituind o exercitare normală a dreptului la exprimare, recunoscut de art. 20 și art. 30 din Constituția României și de art. 10 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale. Exercițiul normal al unui drept recunoscut de ordinea juridică de nivel constituțional și internațional constituie o cauză justificativă (cauza care înlătură caracterul ilicit al faptei), care înlătură atât răspunderea penală, cât și răspunderea civilă delictuală. *Nu se poate concepe ca o dispoziție legală să sancționeze ceea ce alte prevederi legale permit a se face.*

Față de constatarea inexistenței caracterului ilicit al faptei nu s-ar mai impune analiza celorlalte elemente ale răspunderii civile delictuale pentru că cele patru condiții trebuiau îndeplinite cumulativ.

2. Totuși, cu privire la *prejudiciul suferit ca urmare a apariției acestor editoriale trebuie arătat că acesta nu este cert și se bazează pe simple supoziții sau afirmații nedovedite*. De asemenea, trebuie considerat faptul că prejudiciul eventual nu poate justifica acordarea de despăgubiri (*Constantin Stătescu, Corneliu Bârsan, Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, Ed. All, București, 1998, p. 154). Astfel, *prejudiciul moral* (rezultatul dăunător de natură nepatrimonială, efect al încălcării dreptului la reputație) nu întrunește cele două condiții ale sale: *certitudinea și faptul de a nu fi fost reparat*. Certitudinea prejudiciului se referă la existența prejudiciului și la cuantumul său.

Este clar că *existența prejudiciului nu a fost dovedită de partea vătămată*. Partea civilă nu dovedește altceva decât că dorește o sumă foarte ridicată.

3. Analiza *legăturii de cauzalitate* arată faptul că nu inculpatul a calomniat, ci acesta a asigurat publicului larg accesul la informațiile de interes public, prin prezentarea unei opinii.

4. Având în vedere faptul că fapta a fost săvârșită în exercițiul unui drept subiectiv și că doar abuzul de drept este sancționat, ar fi trebuit examinată *poziția psihică a inculpatului* în exercitarea dreptului la exprimare.

Conform opiniilor doctrinare enunțate, există abuz de drept doar atunci când dreptul subiectiv este exercitat cu intenția de a aduce prejudicii altora. Ca atare, în cadrul *vinovăției civile* singura atitudine psihică față de faptă și urmările sale ce atrage răspunderea delictuală este *intenția*. În speța noastră, doar intenția directă sau indirectă va trebui reținută pentru antrenarea răspunderii civile delictuale. După cum am afirmat deja, în sarcina inculpatului nu poate fi reținută reaua-credință (intenția), ci buna-credință, pentru că subsemnatul am făcut comentarii pertinente asupra unor chestiuni de interes public, neavând intenția de a-l prejudicia pe domnul Dan Voiculescu, ci, așa cum am arătat, de a da publicului, în virtutea dreptului pe care îl are, o părere cu privire la aspectele prezentate de redactorii de investigații. Subsemnatul am avut tot timpul credința că ceea ce am comentat corespunde realității, în baza documentelor pe care le-am consultat. *În aceste condiții, vă rugăm să observați că cererea privind despăgubirile morale este neîntemeiată.*

Față de cele arătate anterior, solicităm:

- achitarea inculpatului Sorin Roșca Stănescu sub aspectul săvârșirii infracțiunii de calomnie (art. 206 C. pen.), în temeiul dispozițiilor art. 345 raportat la art. 11 pct. 2 lit. a) coroborat cu art. 10 lit. d) C. proc. pen.;
- respingerea cererii privitoare la despăgubirile civile ca neîntemeiată;
- acordarea cheltuielilor de judecată pentru inculpat și partea responsabilă civilmente, conform actelor doveditoare, în baza art. 192 pct. 1 lit. a) din C. proc. pen., respectiv în baza art. 193 alin. (5) din C. proc. pen. (cheltuielile de judecată suportate de către stat și partea responsabilă civilmente au fost determinate de către introducerea plângerii prealabile de către partea vătămată).

În drept, solicitările noastre sunt întemeiate pe dispozițiile art. 11, art. 20 alin. (2), art. 30 și 31 din Constituție, art. 10 din Convenția Europeană asupra Drepturilor și Libertăților Fundamentale, art. 11 pct. 2 lit. a), art. 10 lit. c), d) C. proc. pen., art. 998, art. 999 C. civ., precum și pe celelalte dispoziții invocate în textul acestor concluzii.

Cu deplină considerație,
Sorin Roșca Stănescu și SC ZIUA SRL,
prin avocat PAPU GEORGE

DOMNULUI PREȘEDINTE AL JUDECĂTORIEI SECTOR 2 BUCUREȘTI

TRIBUNALUL BUCUREȘTI**Secția I-a penală****Dosar: 2071/300/2005****Termen: 19 mai 2006**

Doamnă Președinte,

Subsemnatul DAN VOICULESCU – prin avocat – în calitatea de recurent-parte vătămată în dosarul nr. 2071/300/2005 privind pe intimatul-inculpat SORIN ROȘCA STĂNESCU, pentru fapta prevăzută de art. 206 C. pen.,

Urmare a recursului declarat în termen legal împotriva sentinței penale nr. 458 din 27 februarie 2006, pronunțată de judecătoria sectorului 2 în dosarul nr. 2071/300/2005,

Conformându-se dispozițiilor art. 385¹⁰ alin. (3) raportat la art. 385⁶ alin. (3) C. proc. pen., depunem prezentele

MOTIVE DE RECURS

prin care solicităm admiterea recursului, rejudecarea cauzei și condamnarea inculpatului pentru fapta prevăzută de art. 206 C. pen., cu obligarea inculpatului la plata unei amenzi administrative, precum și admiterea acțiunii civile, cu obligarea inculpatului la plata de despăgubiri pentru daunele morale pricinuite părții vătămate.

Scurt istoric:

Ca persoană publică și în special în calitatea de Președinte al Partidului Conservator, respectiv Președinte fondator al Partidului Umanist din România, dar și ca om de afaceri și creator al unui trust de presă, partea vătămată a fost supusă de-a lungul anilor de tranziție mai multor atacuri denigratoare, inspirate de adversarii săi politici sau economici ori de presa concurentă. Printre denigratorii direcți, personal interesați, s-a aflat și publicistul SORIN-ROȘCA STĂNESCU, el însuși patron de presă.

Negăsind puncte vulnerabile în biografia și viața curentă a părții vătămate, s-a apelat cu predilecție la o minciună din anii 1990-1992, anume faptul că firma CRESCENT, al cărui director a fost partea vătămată, ar fi existat ca firmă a Securității și că banii investiți odată cu liberalizarea economiei ar fi provenit din conturile Securității ori ale lui Nicolae Ceaușescu. Aceste colportări au fost dezmințite în justiție prin 3 hotărâri definitive ale instanțelor din România și Franța. În plus, pentru eliminarea suspiciunilor, partea vătămată a publicat cartea *Adevărul despre Crescent*, conținând mărturii și documente despre firma CRESCENT, despre proveniența și explicația averii sale, precum actele procesului intentat publicistului Petre Mihai Băcanu, în care acesta a fost condamnat pentru calomnie, în final jurnalistul alegând calea publicării unei dezmințiri ample și însoțite de scuze.

În afara celor 3 procese prin care colportările la adresa părții vătămate, având același conținut cu cele care formează obiectul actualului proces, au fost infirmate de justiție, în ultima parte a anului 2004, partea vătămată a prezentat public noi documente care atestă nu numai că nu a făcut poliție politică, ci chiar a fost urmărit de Securitate.

Jurnaliștii de bună credință au ținut seama de adevărul desprins din aceste documente, făptuitorul SORIN ROȘCA STĂNESCU însă nu. El chiar a folosit momentul pentru noi atacuri și insinuări la adresa părții vătămate, prin care a reluat aceleași colportări nedovedite, creând un cerc vicios al dovezilor.

Pentru a rupe cercul vicios, la data de 13 ianuarie 2005, recurentul parte vătămată a convocat o nouă conferință de presă și a prezentat alte documente dovedind lipsa apartenenței la Securitate, avertizând public orice detractor potențial, că nu vaa mai trece cu vederea calomniile proferate pe tema amintită.

Intimatul-inculpat SORIN ROȘCA STĂNESCU a sfidat apelul și, la data de 14 februarie 2005, a publicat în cotidianul ZIUA (nr. 3246, serie nouă) editorialul intitulat „Dan Voiculescu, pirat în conturile României”.

Titlul însuși este calomnios.

În text au fost proferate, de asemenea, următoarele calomnii:

- „*informațiile pe care le publicăm în pagina de dezvăluiri a ziarului sunt cu adevărat incendiare. Și devastatoare. Atât pentru Dan Voiculescu, cât și pentru cei care în continuare stau cu el într-o alianță. Există probe cât casa [...] care ne explică cum a făcut Dan Voiculescu banii. Și asta chiar în zilele tulburi din decembrie 1989 și ianuarie 1990;*

- „*actualul conducător al PUR [...] a manevrat uriașe fonduri ale Securității prin intermediul faimoasei firme numite CRESCENT;*

- „*Cei care conduceau asemenea societăți [...] erau [...] fără excepție, ofițeri acoperiți. [...] Ei bine, Dan Voiculescu a fost unul dintre aceștia. Probabil cel mai important;*

- „*Toate încasările care aveau scadență în perioada loviturii de stat din decembrie 1989 și în perioada imediat următoare au fost deturnate. Ele nu au mai ajuns niciodată în Trezoreria României decât într-o altă formă. De bani negri, înregistrați ca avere personală a lui Dan Voiculescu;*

- „*În timp ce unii de abia se apucau să fure, învățând prăduiala din mers și asumându-și mari riscuri, Voiculescu înșfăcase deja o avere. Din averea publică”.*

- „*Dar și numai o mică fantă de lumină pusă pe dosare este relevantă. Și devastatoare pentru Voiculescu”;*

- „*Acum, pentru a nu se ajunge iar la declasificare, a trădat PSD și s-a dus ață la guvernare”.*

Marti, 15 februarie 2005, în nr. 3247 (serie nouă) al aceluiași cotidian, făptuitorul și-a reluat atacul prin editorialul intitulat „*O problemă crâncenă pentru putere: Dan Voiculescu*”.

Însuși titlul provocator întrunește trăsăturile infracțiunii de calomnie, iar textul confirmă intenția și acțiunea deliberată și insistența a făptuitorului de a calomnia grav, distrugător.

Principalele afirmații defăimătoare din cuprinsul acestui nou articol denigrator sunt:

- „*Dezvăluirile din ziarul ZIUA demonstrează de astă dată cu informații noi, că Dan Voiculescu [...] a reușit să deturneze sute de milioane de dolari”;*

- „*a pus, pur și simplu, mâna pe uriașele sume de bani care reprezentau plata unor exporturi privilegiate”;*

- „Așa a ajuns Dan Voiculescu unul dintre cei mai bogați oameni ai României.
- „Este absolut imoral ca la vârful Puterii [...] să se afle un personaj care [...] *a reușit să sustragă circuitului public o sumă fabuloasă. Care aparține statului*”;
- „Alți infractori proeminenți au nădușit mult, au făcut nopți albe, au răspuns la multe interogatorii și chiar au executat unii dintre ei, puțină răcoare pentru sume mult mai mici *de bani furați de la popor*”;
- „Voiculescu *se dă lebedă*. Și ia decizii alături de ceilalți corifei ai Puterii, inclusiv în materie de combatere a corupției și stopare a fenomenului de jaf național”.

Acestea sunt faptele care au determinat depunerea, în termenul legal, a plângerii penale ce a format obiectul dosarului Judecătoriei Sectorului 2 nr. 2071/300/2005, soluționat prin hotărârea atacată.

Cu prilejul judecării, inculpatul a refuzat să solicite aplicarea art. 207 C. pen. și, chiar la insistența părții vătămate, nu a dorit să recurgă la proba verității. Motivele sunt evidente:

- nu avea cum să dovedească ceea ce nu este adevărat;
- risca să înfrunte direct situațiile de fapte reale, reținute prin 3 hotărâri judecătorești definitive.

Cu toate acestea, prin sentința penală nr. 458 din 27 februarie 2006, instanța de fond a hotărât achitarea inculpatului SORIN ROȘCA STĂNESCU în baza prevederilor art. 11 pct. 2 lit. a) raportat la art. 10 lit. d) C. proc. pen., a respins acțiunea civilă ca neîntemeiată (fără a preciza termenul de drept) și a obligat partea vătămată la cheltuieli de judecată.

Considerăm hotărârea pronunțată nelegală și neîntemeiată pentru următoarele

MOTIVE

1. În mod greșit instanța de fond a reținut inexistența laturii subiective

Soluția de achitare evocă dispozițiile art. 10 lit. d) C. proc. pen., instanța de fond considerând că nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de calomnie, respectiv că lipsește latura subiectivă. Ca să ajungă la această concluzie, prima instanță a dezvoltat pe larg aprecieri cu privire la scopul publicării articolelor, preluând, *în contradicție cu probele*, ipoteza inculpatului și *eliminând*, chiar și ca ipoteză de lucru, posibilitatea unui scop infracțional, respectiv *dorința și interesul de a calomnia*.

Eroarea pornește dintr-o fetișizare a textului tipărit, care nu are suport nici în lege, nici în logică, nici în cultură, nici în practica socială. Cu tot respectul pe care-l merită rolul presei într-o societate democratică, doar din existența acestui rol nu se poate susține, cu rigiditate de dogmă, că *orice material tipărit ar fi sacrosant*, decurgând numai din intenția de a informa corect populația și de a exprima liber idei. Dimpotrivă, practica demonstrează că *și prin tipărirea cuvintelor se pot urmări scopuri antisociale*, se pot comite încălcări de lege, asemenea fapte excluzându-se singure, deontologic și juridic, din sfera actelor de presă în înțelesul real al termenului. Este datoria judecătorului ca, analizând cauza imparțial, fără prejudecăți

și cu independență, să deceleze dacă, în ce măsură și când materialul difuzat printr-un vector de presă se încadrează în sfera faptelor de presă adevărate, a dreptului la informare și libertății de exprimare ori, dimpotrivă, constituie *disimularea voinței deliberate și exclusive de a încălcarea drepturile altor persoane*, între care dreptul la demnitate.

Fără a face această distincție, instanța riscă, astfel cum a riscat și a greșit instanța de fond, să rețină o situație de fapt neadevărată, să valideze un comportament antisocial și, cel mai grav, să acrediteze, fie și implicit, teza că *semnatarul unui material tipărit* devine, prin simplul fapt al tipăririi, *un cetățean inamovibil*, cu drepturi situate *deasupra drepturilor celorlalți cetățeni*, contrazicând însăși *esența democrației*, de a cărei apărare se prevalează.

Prin plângerea penală și în dezbaterile judiciare am învederat amănunțit că cele două teze incriminate *nu au nimic cu faptul de presă corect*, obiectiv și inocent ca intenție, nu reprezintă nici măcar expresia erorii și superficialității, ci *constituie rezultatul exclusiv și premeditat al scopului de a denigra*.

Astfel:

- Faptul de presă răspunde unui interes informațional sau de atitudine cât de cât actual, pe când așa-zisele dezvăluiri ale inculpatului nu constituiau decât reluări ale unor colportări vechi de 13-15 ani, prezentate *în mod nesincer și derutant* ca descoperiri recente bazate pe dovezi recent descoperite.

- Chiar dacă este supus erorii și superficialității, faptul de presă este animat de un minimum de bună credință, de presupunerea că este un demers onest și obiectiv. Articolele incriminate conțin însă *exclusiv fapte pe care justiția le-a infirmat*, despre care partea vătămată a expus public, în mod repetat, dovezile neadevărului lor, inculpatul *având cunoștință* de caracterul lor mincinos, dar preluându-le cu bravadă și conștiința impunității.

- Faptul de presă corect, deontologic, acordă cel puțin formal, o șansă persoanei criticate, respectă principiul *audiatur et altera pars*, pe când articolele incriminate sunt exclusiv sentențioase, vituperante, lansate de pe pozițiile verdictului fără drept de apel.

- Faptul de presă, chiar sever, rechizitorial, este promovat de pe poziții de obiectivitate, cel puțin aparentă, *sine ira et studio*, pe când inculpatul își anunță fățiș prin materialele incriminate *intenția de a devasta*, de a distruge civic persoana vătămată.

Fără a face o astfel de analiză, fără a face un efort de imparțialitate, fără a respecta principiul procesului echitabil, statuat prin art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de fond cantonează într-o premisă falsă, infirmată de probe.

Astfel:

Considerentele hotărârii debutează cu un pasaj eronat, esențial pentru eronata judecată:

„În contextul unui subiect de larg interes *apărut în societatea românească actuală*, legat de fondurile unor foste întreprinderi de comerț exterior și *de averea conducătorilor României* dinainte de 1989, în presa scrisă și în celelalte mijloace de comunicare a informației au apărut mai mult articole semnate de mai mulți oameni de

presă prin care erau aduse la cunoștința publicului *anumite informații culese de ziaristi de investigație*".

Această premisă a raționamentului primei instanțe este vădit falsă pentru următoarele motive:

a) „subiectul de larg interes” nu este nicicum „apărut în societatea românească actuală”. Actualitatea aparține anilor 1990-1992, cei 13-15 ani scurși de atunci reprezentând pentru ritmurile jurnalisticii o veșnicie. La vremea respectivă, subiectul a fost ultrabătătorit, încât nici măcar printr-o întoarcere în timp nu mai poate fi vorba despre actualitatea lui.

b) Subiectul – mai corect tema – fondurilor „conducătorilor României dinainte de 1989” nu era complet inactuală în 1989, dar nici nu constituie justificarea apariției celor două articole. Scopul și, în același timp, tema lor, *așa cum însuși inculpatul recunoaște*, atât în textul articolelor, cât și prin declarația dată în fața instanței, a fost *distrugerea politică a părții vătămate*.

Inculpatul a „actualizat” forțat tema vetustă a „conturilor Ceaușescu” având *dorința și interesul să atace și să distrugă imaginea părții vătămate*, nefiind de acord cu activitatea politică a acesteia. Deci: având dreptul de a combate activitatea politică a părții vătămate, inculpatul nu o face nici măcar cu elemente *reale*, ci o face preluând colportări vechi și notoriu neadevărate.

c) Este fundamental eronată și aprecierea instanței că articolele de presă au adus la cunoștință „anumite informații culese de ziaristi de investigație”.

Apărarea inculpatului a burdușit dosarul cu file tipărite, mizând pe derutarea instanței, *dar nu a putut indica* – altfel decât la nivelul alegerilor – *o singură probă nouă, neanalizată de justiție*, în susținerea așa ziselor dezvăluiri.

Așa zisele „dezvăluiri” sunt de două categorii:

- supozițiile pe care le-a preluat presa anilor 1990-1992, *dar care au fost infirmate* prin 3 hotărâri judecătorești definitive și depuse la dosar, și anume:

I. Sentința din 20 februarie 1991 pronunțată de Tribunalul Înaltei Instanțe din Paris, Camera I-a, Secțiunea I prin care a fost condamnată publicația franceză.

II. Sentința penală nr. 531 din 18 aprilie 1997 pronunțată de Judecătoria sectorului 1, București, în dosarul nr. 13761/1992 prin care a fost condamnat jurnalistul PETRE MIHAI BĂCANU.

III. Sentința civilă nr. 541 din 12 iulie 2001 pronunțată de Tribunalul București, secția a V-a, în dosarul nr. 5038/2000 prin care a fost obligat la despăgubiri civile jurnalistul CORNEL NISTORESCU.

- repunerea în circulație a acelorași supoziții (*fără niciun element de noutate*) de către alți jurnaliști.

Faptul că partea vătămată nu a dorit să cheme în justiție pe toți detractorii săi, mari și mici, conștienți sau induși în eroare, *nu înseamnă că toată maculatura devine material probatoriu sau „dezvăluiri ale ziaristilor de investigație”*. Cu paciență și relativă resemnare, deși nedreptățit, partea vătămată s-a adresat justiției numai în legătură cu detractorii cei mai rău intenționați, cei mai perseverenți în a calomnia, cei mai conștienți de caracterul mincinos al colportărilor, ceea ce *nu înseamnă că restul maculaturii defăimătoare* capătă valoare de dovezi.

Pe de altă parte, calificarea reproducerii până la sașietate a unora și acelorași supoziții drept „dezvăluiri ale ziaristilor de investigație” este ridicolă și demonstrează, o dată în plus, parțialitatea instanței, *încălcarea principiului procesului echitabil*, statuată prin art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, respectiv art. 21 alin. (3) din Constituția României.

2. Nefăcându-se proba verității, instanța a reținut o stare de fapt nedovedită

Inculpatul a refuzat să solicite beneficiul art. 207 C. pen., respectiv să solicite proba verității (a se vedea Încheierea ședinței de judecată din 5 decembrie 2005). Mai mult, *s-a eschivat de la solicitarea probei verității*, chiar reprezentantul părții vătămate a stăruit în a-i sugera această șansă.

Față de această eschivare, față de faptul că procedura prevăzută de art. 207 C. pen. nu a fost urmată, orice analiză a veridicității afirmațiilor făcute de inculpat, ca și a interesului social de a le profera este neavenită. Cu toate acestea, cum am învederat și în motivul 1 de recurs, instanța de fond a cantonat *exact în zona acestei argumentații, pentru care cercetarea judecătorească nu a fost parcursă*.

Mai grav însă e faptul că, fără parcurgerea procedurii probei verității, instanța face numeroase considerente *asupra fondului colportărilor*, asumându-și rolul, total neavenit, *de a valida versiunea inculpatului asupra celor publicate*.

Astfel, considerentele hotărârii atacate (pagina 7) rețin șocant, în numele instanței, aprecieri care, fără evocarea probei verității, sub aspectul procedural *nici nu au fost dezbătute*:

„Averea fostului conducător al României și modul în care au fost folosite resursele financiare în cadrul unei activități de comerț exterior, activitate considerată secret de stat anterior anului 1989, reprezintă fără tăgadă probleme de interes general.

De asemenea, *în speță instanța nu poate reține că s-ar fi făcut dovada că faptele descrise în articole și comentate în editoriale erau în totalitate false și serveau unei campanii de defăimare a părții vătămate*”.

Ignorând probele administrate, evocând proceduri care nu s-au îndeplinit (art. 207 C. pen.), aflată în contradicție flagrantă cu trei hotărâri judecătorești pronunțate pe aceeași temă de instanțe din România și din Franța, hotărârea Judecătoriei sectorului 2 *nu poate subzista nici unui nivel de reformare național sau european*, constituind un rău exemplu de părtinire și angajament politic al justiției române.

3. În mod greșit instanța de fond pune la îndoială existența laturii obiective a infracțiunii de calomnie

Preluând cu nepermisă larghețe toate susținerile inculpatului, oricât de frapant de neadevărate erau, instanța de fond a îmbrățișat și apărarea acestuia că nu ar fi făcut, *în nume propriu*, afirmații denigratoare, ci *doar a comentat* „informațiile” publicate de subalternii săi „ziariștii de investigație”.

Simpla parcurgere a fragmentelor de articole citate în plângerea penală prealabilă, reproduse și la pct. 1 din prezentele motive de recurs denotă, fără putință de tăgadă, că inculpatul a alternat comentariile cu afirmațiile făcute în nume propriu:

- „informațiile [...] sunt cu adevărat incendiare. Și devastatoare”;

- „a manevrat uriașe fonduri ale Securității”;
- partea vătămată a fost „unul dintre ofițerii acoperiți ai Securității”;
- „toate încasările [...] au fost deturnate”;
- „bani negri, înregistrați ca avere personală a lui Dan Voiculescu”;
- „Voiculescu înfășcase deja o avere. Din averea publică”;
- „o mică fantă de lumină [...] devastatoare pentru Voiculescu”;
- „pentru a nu se ajunge iar la declasificare, a trădat PSD”;
- „a reușit să deturneze sute de milioane de dolari”;
- „a pus, pur și simplu, mâna pe uriașele sume de bani”;
- „a reușit să sustragă circuitului public o sumă fabuloasă. Care aparține statului”.

Exemplele pot continua. Acestea sunt afirmații în nume propriu, nicidecum comentarii ori simple trimiteri la articolele de investigații.

În plus, inculpatul este și directorul ziarului în care au fost publicate textele calomnioase. El nu se poate prevala de existența unor articole care – lasă să se înțeleagă – i-ar fi indus în eroare. Dimpotrivă! Gruparea, în aceeași ediție, a editorialului său, cu ample texte și fotografii aparținând altor autori denotă concertarea, premeditarea și efectul „devastator” urmărit de inculpat, fără aprobarea căruia este de la sine înțeles că nu apare nimic în ziar.

4. În mod greșit, instanța a reținut că inculpatul ar fi „verificat” temeinicia „dezvăluirilor”

În efortul subiectiv de a ignora existența laturii subiective a infracțiunii de calomnie, se înscrie și susținerea că inculpatul ar fi obținut asigurări de la coordonatorii compartimentului de investigații că așa zisele „dezvăluiri” s-ar baza pe probe.

Nimic, în afara afirmațiilor, destul de timide de altfel, făcute de inculpat cu prilejul audierii sale, nu confirmă această alegație. În treacăt fie remarcat, inculpatului i-ar fi fost ușor să solicite martori dintre subalternii săi cu depoziția cărora să-și coroboreze alegația. *Nu s-a ostenit pentru că a fost sigur de soluția instanței.* Dar în fața unei instanțe imparțiale, chiar dovedindu-și „precauția” de a-și consulta subalternii, această măsură nu ar absolvi de răspundere câtă vreme nu *prevenea* apariția unor afirmații neadevărate, defăimătoare pentru un cetățean respectabil.

La fel de superfluă este afirmația, neconfirmată de nicio dovadă, că inculpatul a examinat, într-o împrejurare definită, un raport din arhiva CSAT. Din păcate, abordând procesul cu parțialitate, contrar prevederilor art. 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților sale fundamentale și ale art. 21 alin. (3) din Constituția României, instanța de fond a îmbrățișat și această simplă alegație ca fiind un adevăr.

5. Instanța de fond înțelege și evocă greșit jurisprudența CEDO

Timorată de referirile inculpatului la jurisprudența CEDO, dar necunoscând sau neînțelegând această jurisprudență în esența ei, prima instanță dezvoltă pe larg considerente despre rolul presei într-o societate democratică și despre plusul de toleranță care se așteaptă de la oamenii politici.

Nu acestea sunt problemele cauzei!

Se citează cazul *Lingens c. Austriei*. Dar PETER MICHAEL LINGENS nu a proferat minciuni și nu a făcut „dezvăluiri fără dovezi”. Omul politic austriac protejat de BRUNO KREISKY făcuse parte, într-adevăr, dintr-o brigadă S.S., deci dezvăluirile erau întemeiate. La fel referirile jignitoare ale cancelarului KREISKY la SIMON WIESENTHAL meritau să fie admonestate de presă. În acest sens s-a referit CEDO la rolul presei într-o societate democratică și în aceste condiții s-a infirmat intoleranța la critică a cancelarului KREISKY.

Europa nu este imperiul minciunii, iar CEDO nu este tribunalul de spălare a neadevărurilor.

Toleranța față de opiniile critice, foarte critice sau extrem de critice față de dezvăluirile neconvenabile, foarte neconvenabile sau extrem de neconvenabile pornește de la o premisă subînțeleasă în lumea civilizată, dat tratată cu extremă lejeritate în România: *premisele adevărului celor susținute*.

Această mentalitate generală a minciunii transpare și în mod expres din textul hotărârilor celebre. Incidental, desigur, pentru că varianta contrară (difuzarea cu dezinvoltură și aplomb minciunilor) nici nu poate fi imaginată. Astfel, în Hotărârea seria A nr. 236 din 23 aprilie 1992 (*Castells c. Spania*) se menționează „dreptul de a primi și comunica informații adevărate” [pct. 3 alin. (3)]. În aceeași hotărâre, abordându-se chestiunea răspunderii penale se arată: „Autoritățile competente pot totuși să ia măsuri chiar de acest tip, pentru a răspunde într-un mod adecvat și nu excesiv, la atacuri fără bază și de rea credință”.

La polul opus al mentalităților se situează inculpatul cu faptele sale, care nici măcar nu a solicitat să facă proba verității. Desigur, nu avea cum să dovedească afirmațiile și imputările calomnioase, dar a adoptat această atitudine dintr-un pe cât de greșit, pe atât de puternic sentiment al impunității. El crede că în România de astăzi, în care *presa liberă și presa libertină au același acces la conștiințe și la autorități*, în care justiția este timorată și demonizată, în care triumfă amoralitatea, suspiciunea și șantajul, simplul acces la o tipăritură scutește de orice răspundere.

Sperăm că se va înșela, iar dacă nu se va înșela, dacă jurisprudența națională nu va conserva respectul pentru adevăr și demnitate, va rămâne să ne lumineze CEDO, confruntându-se cu o ipoteză pe care practica occidentală nu a avut diversitatea să i-o ofere. Adică va răspunde că *dreptul la minciună și libertatea de la rea-credință nu sunt înscrise în Convenție* între drepturile omului și libertățile fundamentale.

6. Instanța de fond a soluționat greșit cauza civilă

Asupra laturii civile instanța de fond s-a pronunțat nu numai greșit, ci și frapant de superficial.

Termenul de drept al respingerii cererii de despăgubiri nici măcar nu este menționat.

Susținerea că nu se decelează legătura causală dintre vitriolantele atacuri calomnioase și prejudicierea morală a părții vătămate sunt de-a dreptul stranii. Implicit instanța creditează cultul nesimțirii totale, elogiul absolutei lipse de demnitate. Dacă susțineri ca ale inculpatului nu produc daune morale, atunci ce mai lezează demnitatea, reputația?

Greșită este și minimalizarea depoziției martorului SABIL CUTAȘ. Această mărturisire a fost elocventă și chiar excesivă, pentru că în materia daunelor morale operează, înainte de orice, prezumția. Or, judecătorul nu putea contesta că atacuri atât de grave nu afectează onoarea, reputația și nu produc suferință morală (*pretium doloris*).

Este tulburător să ne imaginăm cum va fi privit de CEDO un asemenea dispreț al magistratului român față de valorile onoarei și demnității, ce impresie despre ansamblul mentalităților naționale ar rezulta dintr-o astfel de optică asupra onoarei, demnității. Pentru că așa cum Europa nu este continentul minciunii, Europa nu este nici continentul nerușinării, iar cum CEDO nu este paradisul mincinoșilor, această instanță continentală nu este nici curtea nedemnității.

Pentru motivele învederate, vă rugăm ca în baza prevederilor art. 365¹⁵ pct. 2 lit. d) C. proc. pen. să admiteți recursul, să casați sentința penală nr. 458 din 27 februarie 2006 pronunțată de Judecătoria sectorului 2 în dosarul 2071/300/2006 și, rejudecând cauza, să condamnați pe inculpatul STĂNESCU ROȘCA SORIN pentru comiterea infracțiunii de calomnie prevăzută la art. 206 C. pen., să admiteți cererea părții vătămate de despăgubiri civile, obligând inculpatul la plata despăgubirilor pentru daunele morale cauzate prin comiterea infracțiunii.

Cu deosebit respect,
Pentru partea vătămată, Dan Voiculescu
Av. Sergiu Andon

*

CONCLUZIILE SCRISE ale lui Sorin Roșca Stănescu, formulate prin avocatul George Papu și adresate la recurs TRIBUNALULUI BUCUREȘTI – SECȚIA I-a PENALĂ, au reluat ideile prezentate la instanța de fond și din această cauză, nu le reluăm. Apărarea a folosit aceleași argumente cu privire la inexistența laturii subiective și a vreunui element material al infracțiunii de calomnie. Am nota totuși tezele în ceea ce privește punctul motivelor de recurs care susțin că instanța de fond nu a soluționat greșit latura civilă. Argumentele apărării au fost următoarele:

„*Fapta nu este ilicită* întrucât există o cauză care înlătură caracterul ilicit al acesteia, și anume exercițiul normal al unui drept – dreptul subiectiv la libera exprimare (consacrat de art. 30 din Constituție, art. 19 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Politice și Civile și art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului). [...] Exercițiul normal al unui drept recunoscut de ordinea juridică de nivel constituțional și internațional constituie o cauză justificativă (cauza care înlătură caracterul ilicit al faptei), care înlătură atât răspunderea penală, cât și răspunderea civilă delictuală. *Nu se poate concepe ca o dispoziție legală să sancționeze ceea ce alte prevederi legale permit a se face*”.

Elementul cu adevărat nou apărut între decizia instanței de fond și decizia Tribunalului București, de care a beneficiat completul de judecată și care a contat probabil în respingerea recursului lui Dan Voiculescu, a fost recenta evaluare a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității. În urma studierii a două dosare declasificate de SRI, care conțineau „note informative” date despre colegi de Dan Voiculescu, CNSAS a stabilit că probele aflate la dosar demonstau relația de colaborare a domnului Voiculescu cu Securitatea ca poliție politică.